

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Servitutibus Prædialibus, Usufructu, & utroque Retractu, Pars II. de Emphyteusi, Pars III. de Locatione & Conductione

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. XXI. Romana locationis Casalis del Nero. De eadem materia disdictæ, quando dicatur benè, vel malè facta, & posito, quod esset valida; An & quando per actus contrarios censeatur ab es recessum, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74102)

Urbe competens ex decreto camerali, non autem effectus ex jure communi resultantes, cum pactis atpote strictè intelligendis dare sufficiat unam operationem, per quam inania non remaneant & otiosa, sed dari non debet operationum multiplicatio, ut supra in Romana defalchi, disc. 1. & in alijs, saltem utraque circumstantia infimul ponderata antiquitatis, scilicet inquilinatus & æmulationis, ac ingratitude novorum conductorum.

xi Tertio demum dicebam neque versari in terminis sublocationis, quæ tunc fieri dicitur, quando conductor alium ponit in locum, vel jus suum in toto, vel in parte, itaut in re sublocata conductor verè non remaneat talis, neque rei sublocatæ usum habeat, in quibus terminis loquitur *Gratian. disc. sepe. 968.* qui in proposito urget in contrarium, quia cum ageretur de unica mansione, seu apotheca individua, in qua conductor alios ejusdem exercitij artifices introduxerat, cum obligatione (ut par erat) contribuendi ad solutionem pensionis, neque aderat distinctio, qualis esset pars unius, & quæ alterius, sed omnes ejusdem apothecæ promiscuum usum haberent, verè dici non poterat sublocatio, sed potius quædam societas in usu apothecæ, seu admissio ad participationem usus & commoditatis, quæ participatio est quid diversum à sublocatione, itaut prohibitus sublocare non videatur prohibitus dictam participationem concedere, ex deductis per *Rotam apud Marchesan. par. 1. fol. 772. num. 4. & par. 2. fol. 508. num. 4. & 5. & dec. 208. par. 4. recent. Oirhobon. dec. 40. & habetur in Romana participationis infra disc. 27.*

R O M A N A
L O C A T I O N I S C A S A L I S
D E L N E R O
P R O
B A R O N I B V S D E L N E R O
C U M
M O N A S T E R I O S A N C T I P A U L I

Casus discussus in Tribunali Vicarij & sopitus per concordiam.

De eadem materia disdictæ, quando dicitur benè, vel malè facta, & posito, quod esset valida, An & quando per actus contrarios censeatur ab ea recessum, & tacitè inducta reconductio. Et aliqua de locatione bonorum Ecclesiæ ultra triennium, an & quando sustineatur.

S V M M A R I V M.

- 1 **F** Acti series.
- 2 De conclusionem, ut præsumptio stet pro validitate executionis citationis, declaratur.
- 3 Citatio malè executæ an sufficiat pro recessu à locatione.
- 4 Disdicta etiam extrajudicialis sufficit.

5 Quando censeatur disdicta renunciatum, ac ea non obstante duret contractus.

6 Facta prevalent verbis.

7 Que dicantur facta importantia recessum à disdicta.

8 An relocatio probetur alias, quam per scripturam ad decisionem Franch. 278.

9 De locatione rerum Ecclesiæ prohibita ultra triennium, quomodo anni sint computandi.

10 In casibus quolibet triennium reputatur pro uno anno, & ideo sustinentur locationes ad novennium.

D I S C. XXI.

A Bbas & Monasterium Sancti Pauli de anno 1644. locarunt illis del Nero Baronibus Porciglieni casale nuncupatum *Dragoncello* ad novennium sub annua pensione scutorum 1430. pacto inter cetera adjecto, ut finito dicto tempore pars nolens continuare in contractu teneretur mediante solita disdicta, etiam domi dimissa copia, denunciare per duos menses antea, alias idem casale conferretur reconductum ad aliud proximum triennium, & sic successivè de triennio in triennium.

Completo novennio, & non facta disdicta, continuatum fuit per subsequens triennium, cujus fine imminente, ex parte Monasterij facta fuit disdicta in diversa tamen domo, quam illa habitationis conductorum, sed novo triennio inchoante per plures menses non curatum fuit de casalis dimissione, quinimo permissum ut per plures menses per conductores plura locarario fierent, ac fructus perciperentur, præsertim notabiliores herbarum hyemalis, quam permissionem conductores dicebant, sed non probabant verè evenisse ex nova conventionem continuationis oretenus & absq; testibus habita, unde prætendente Monasterio casalis dimissionem, introducta lite coram Locumtenente Civili Vicarij.

Pro conductoribus agentes negabant disdictam ad formam pacti, utpotè sequutam in diversa domo ab ea per ipsos inhabitata, ideoque habenda erat pro non facta, cum ad hunc effectum de jure citatio etiam propriæ domi facta non sufficiat, ex deductis *disc. præcedenti*; Eatenus tamen in hac facti specie sufficere poterat, quatenus urgeret pactum, quod ad ejus limites operari debebat; Adversus quam exceptionem in nudo facto, consistentem replicantibus defensoribus Monasterij actoris præsumptionem stare pro citatione, ac relatione cursoris.

Dicebam Ego pro conductoribus scribens, id procedere, quando negaretur substantia citationis, itaut ageretur de convincendo Cursorem seu officialem de mendacio & falsitate, quo casu strictius proceditur, atque concludens negativæ probatio requiritur; Secus autem ubi non impugnata substantia seu veritate relationis Cursoris super executione citationis, agitur solum de qualitate accidentali unius vel alterius domus, in quo sequita sit, quia stant bene simul Cursorem dicere verum circa citationem exequatam in una domo, quam credebatur habitari per citatum, & tamen quod ea vere non essent domus habitationis, ut bene hujusmodi distinctionem inter impugnationem substantiæ directam circa substantia citationis, & alteram circa dictum accidens firmatur per

Rotam

Rotam in Bonon. fideicommissi seu arrentatorum prima Iulii 1654. coram Zarata, & videtur distinctio fundata & rationabilis.

Replicabatur item ex parte actoris hujusmodi citationem, quamvis male exequutam, saltem deservire pro declaratione animi non continuandi amplius in locatione, cum animus & voluntas etiam ex actu invalido declarentur, atque replicatio fuisset legalis & considerabilis quoties ageretur de reconductione ex dispositione juris resultante à taciturnitate & continuatione juxta terminos *textus in l. Item quaritur §. qui impleto ff. locati*, quia cum resultare dicatur ex voluntate præsumpta, semper præsumptio cedit veritati; Secus autem ubi reconductio non resultat ex sola dispositione juris, sed ex pacto ob non factam in tempore legitimam disdictam, quoniam in actibus correceptivis, & hinc inde obligatorijs non attenditur occulta voluntas unius ad alterius partis notitiam non deducta, ex congestis per *Aliograd. conf. 13. num. 15. cum seqq. lib. 2. Rot. in Romana augmenti dotis 9. Junij 1659. Bevislaqua*, & est juris principium certum à me admissum in *Boianen. seu Neapolitana afflictus* licet declaratum infra *disc. sequenti*.

Est beneverum, quod in proposito non spectatur circa disdictam rigor certæ formæ, sed solum effectus scientiæ, quod scilicet alteri parti innotescat hæc voluntas, ut in his terminis disdictæ locationis habetur *decis. 495. & 498. par. 5. recen.* unde dato etiam errore executionis citationis in una domo loco alterius, id non spectatur, si constet ad citandi notitiam devenisse, ut generaliter *Vbert. de citat. cap. 9. num. 237. Rot. dec. 211. & 237. apud Post. de subhast. in addis.* sed semper necessaria est notitia, dum servata non est forma conventa, qua concurrente, illius observator de notitia non tenetur esse sollicitus.

Præterea ubi etiam de valida & efficaci disdicta constaret, adhuc tamen ex subsequitis dicebam ab ea fuisse recessum, ac inductam pro hoc termino reconductionem; Quemadmodum enim locator vel respectivè conductor faciendo disdictam sed eam non reproducendo censetur ex isto actu negativo mutasse voluntatem ac disdictam renunciasse, ut in specie *Grasian. discept. 715. num. 2. & 3.* ita etiam post reconductionem nil impedit, quin eadem mutata voluntatis præsumptio resultet ex alijs actibus diversam continuandi voluntatem præferentibus, quoniam in his materijs potius spectantur facta quam verba, unde si quis protestetur nolle quid agere, sed facta sonent in contrarium, data incompatibilitate, ista potius & non illa sunt attendenda, *Manric. dec. 146. nu. 4. & 5*

Quod in specialibus terminis locationis bene probari dicebam ex *Ruino conf. 78. num. 4. vers. non obstat. lib. 1.* ubi quod disponente statuto, ut nisi fiat disdicta per tres menses antea censetur inducitur relocatio, ut est Bononiæ, & de quo Statuto loquuntur *dicta decisiones 495. & 498. par. 5. recen.* si locator protestetur, & deinde patiatu conductorum facere actus conductionis continuativos inducitur relocatio, non quidem ex statuto utpote per protestationem sublata, sed ex jure communi tanquam ex nova voluntate per actus facti explicata.

Et licet in praxi contrarium fervetur in locatione domorum, quia facta & reproducta disdicta, dicitur resoluta locatio, & inquilinus perseverans

in habitatione domus solvit solum pensionem pro rata temporis, attamen id provenit ex natura & qualitate prædij urbani, in quo de jure relocatio non resultat nisi in dies, secus autem in rusticis, in quibus fructus non est civilis & quotidianus, ut in urbanis, juxta receptam distinctionem in eodem §. *qui impleto*.

De actibus autem facti reconductionis inductivis constare dicebam, quia cum locatio finiret de mense Septembris. atque de mense octobris inchoari soleant in hujusmodi casualibus laboreria preparatoria futuræ sementationis anni sequentis, rumpendo nempe terras pro faciendis segetibus, aliaque opera faciundo utique Agentes & ministri Monasterij curassent dicta opera & laboreria facere, neque promississent ea fieri per conductores, utpote percutientia tempus futurum, Et sic duplicem ponderabam concurrere actum positivum & negativum inducentem claram voluntatem continuationis; Et ulterius cum notabilior hujusmodi casualium fructus consisteret in herbis hyemalibus vendi solitis de mensibus Novembris & Decembris, quando per menses jam locatio cessaverat, utique Monasterium non permisisset eas percipi & vendi per conductores, neque earum venditionem neglexisset, ac propterea concurrebat pariter duplex actus contrarius positivus & negativus, quod bene probari dicebam auctoritate *Bart. in eodem §. qui impleto num. 12.* ubi quærendo per quantum tempus debeat colonus possidere, ut in domino seu locatore inducatur patientia, dicit per verba præcisa, *quod erit inspiciendum arbitrio boni viri, scilicet si remanserit ibi illo tempore, quo erat ad culturam agri aliquid operandum &c.* Ideoque dicebam stare bene simul, quod Monasterium de mense Septembris, quando fecit disdictam, haberet voluntatem discedendi à locatione, & deinde eam mutaverit.

Deducebant etiam Agentes pro Monasterio conclusionem ex *Franc. decis. 278.* ut relocatio probari non possit nisi per scripturam incontinenti, sed de facili tollebatu obiectum cum declaratione tradita per *Gizzarell. decis. 71. & Rouir. prag. 1. de locato num. 11.* ut scilicet id procedat, quando imminente rei conductæ evacuatione allegaretur reconductio in fraudem pro impedienda dimissione desiderante celeritatem ob irrcparabile præjudicium, quod alias resultaret novo conductori, & habetur deductum supra in alijs. De cætero enim relocationem induci ex solis actibus facti ad litteram probat *text. in d. §. qui impleto*; Quodque contractus locationis & conductionis non requirat scripturam, dicebam certum juris principium in specie firmatum in *Nucerina afflictus 4. Maj 1648. coram Verospio decis. 181. par. 10 rec.* quam allegabam ut satisfacerem moderno stylo attendendi magis decisiones, quam textus claros.

Opponebatur demum ex parte actoris de nullitate primæ locationis ad novennium contra formam *extravag. ambrosiana* prohibentis locari bona Ecclesiæ ultra triennium; Sed pariter facilis erat responsio, quod scilicet in proposito annus capiendus non esset pro solari continente decursum duodecim mensium, ut capiendus est in prædijs urbanis, vel illis rusticis, qui singulis annis integrum & uniformem fructum producant, sed pro una integra & æquali fructuum perceptione, quæ in hujusmodi casualibus sequi non dicitur nisi intra triennium, intra quod fructuum perceptio reducitur ad

ad æqualitatem, quia nempe uno anno oportet facere segetes, aliasque culturas preparatorias fructus aliorum annorum subsequendum, in quibus neque ille iudicatur uniformis, quia melior esse solet ex satis primi anni super segetibus, quam secundi anni super stipulis post unam recollectam, cum terra otiosa in anno præcedenti majorem fructum producere soleat, quam ubi jam laboravit, ideoque cum quodlibet triennium habendum sit pro uno anno, recte locatio hujusmodi casalium ad novennium per Ecclesias fieri solet, non ex ratione particularis consuetudinis Urbis, ut aliqui crederunt, sed ex prædicta, quod scilicet ita ultra triennium fieri non dicitur, ut in specie firmatur in Romana rescissionis contractus 28. Novemb. 1580 coram Aldobrandino, admittitur, dec. 727. post n. 3. par. 4. divers. dec. 215. num. 14. in sine apud Post de manu. & in Tiburtina affectus 19. Junii 1648. coram Covrado dec. 219. par. 10. rec. ubi bene id explicatur; Et quoad validitatem pacti super futura successiva continuatione de triennio in triennium habetur in Boianen. seu Neapolitana affectus discursu sequenti. In his autem disputationibus partes concordarunt.

BOJANEN.

SEV

NEAPOLITANA

AFFICTVS

PRO

SEMINARIO,

ET

CAPITVLO BOIANI.

CUM

EPISCOPO LOLLIO
RECTORE

Aliquorum beneficiorum.

Casus variè decisis per Rotam.

An substineatur locatio bonorum Ecclesiæ ad triennium cum pacto, ut non facta disdicta intra certum terminum, & in certo determinato loco, seu modo, censetur renovata pro alio triennio, & sic successive de triennio in triennium; Et an disdicta sequuta præter formam conventionis sufficiat ad liberandum ab obligatione reconductionis.

S V M M A R I V M.

- 1 **F** Acti series.
- 2 **L**ocatio ultra triennium est invalida etiam pro primo triennio, neque valet cautela, ut tot sine locationes quot sunt triennia.
- 3 **D**eclearatur cum distinctione.
- 4 **N**on potest dari reconductio sine voluntate.

VENIT Episcopus Boianen. Seminario ejusdem Civitatis quadam vacatura beneficia, quorum vacatione sequuta in mense reservato, præterens Dataria unionis nullitatem utpote factam Seminario nondum erecto, illa contulit Lollio Episcopo Cirenen. Innocenti Decimo tunc Regnantis Confessario, per quem expedito monitorio pro executione litterarum Apostolicarum contra Episcopum & Capitulum dicti Seminarij administratores, devotum est ad conventionem cum Canonico dictæ Cathedralis Seminarij Rectore in Vrbe morante, qua mediante Seminario cedendo liti dimisit beneficiato possessionem, & conversò beneficiatus remittendo fructus decursos locavit Seminario, ac Episcopo & Capitulo pro ejusdem Seminarij jure contrahentibus omnia bona ad prædicta beneficia pertinentia ad triennium, cum pacto, ut pars n. lens in locatione continuare tenetur per mensem antea facere disdictam in Vrbe & per acta ejusdem Notarij de hujusmodi transactionis & respectivè locationis instrumento rogati; Cum autem circa finem secundi anni pestis nimium in dicta Civitate Boiaen. grassata esset, itaut ob populi & colonorum deficientiam, omnium bonorum redditus notabiliter diminuti essent, ipsi quoque Seminarium ob alumnorum partim mortem, & partim fugam dissolutum, Hinc illius œconomus seu Rector, impedito ex eadem causa commercio cum Vrbe, coram publico Notario & testibus protestatus fuit habere locationem pro resoluta, vel saltem quatenus pro alio anno durare deberet, non tamen velle amplius in futurum continuare. Restituito autem deinde commercio, atq; primo triennio expleto, & novo per menses inchoato, locator ab Episcopo & Capitulo præterere cœpit pensiones nedum temporis decursi, sed etiam currentis & futuri pro novo triennio, in quo ob non factam disdictam reconductio sequuta erat, unde introducta defuper causa coram A. C. Iste cum solo motivo nullitatis locationis utpote factæ ultra triennium, in ipsum etiam tempus permissum influentis, absolutoriam reis conventis concessit, Atq; introducta per appellationem causa in Rota coram Albergato. me pro Episcopo, Capitulo, & Seminario scribentes sub die 5. Jun. 1662. prodijt etiam resolutio reis conventis favorabilis ex duplici fundamento, quod tanquam Advocatus deducebam; Vno scilicet nullitatis ipsius transactionis utpote inita sine beneplacito Apostolico, quod hodie receptissima & absoluta propositio est requiri in transactionibus etiam inter duas Ecclesias vel loca ecclesiastica initis, ex qua nullitate resultabat de jure communi nullitas locationis. Tum ratione correspondivitatatis; Tum etiam quia Seminarium ex causa unionis possidens hujusmodi bona dicitur fecisse rei propriæ conductionem, quæ de jure nõ datur juxta text. clar. in l. qui rem Cod. locati.

Et secundo ex infectione locationis ultra triennium contra formam extravag. ambrosiana, in cuius fraudem, ex veriori sententia in Rota & Curia recepta, reprobata est cautela locationis de triennio in triennium, itaut tot censentur locationes, quot sunt triennia, quoniam contractus corrumpit in totum, etiam pro primo triennio alias permissus, dum pariter recepta propositio est, ut in hujusmodi prohibitis bonorum Ecclesiæ alienationibus utile per inutile vitietur,

de-